

اعوانی: اگر مطهری بود وضع فرهنگ به گونه دیگری بود/ دینانی: مطهری فلسفه اسلامی را در دانشگاه مطرح کرد

غلامرضا اعوانی ضمن اشاره به ویژگی‌های شخصیتی شهید مطهری بیان کرد:

غلامرضا اعوانی ضمن اشاره به ویژگی‌های شخصیتی شهید مطهری بیان کرد: اکنون افراط و تفریط‌های زیادی دیده می‌شود ولی اگر ایشان بود از بسیاری از این کج روی‌ها جلوگیری می‌کرد و غلامحسین دینانی معتقد است شهید مطهری از کسانی بود که از حوزه با تحصیلات کامل وارد دانشگاه شد و فلسفه اسلامی را در دانشگاه مطرح کرد و از این جهت خیلی مدیون خدمات ایشان هستیم.

اعوانی: اگر مطهری بود وضع فرهنگ به گونه دیگری بود/ دینانی: مطهری فلسفه اسلامی را در دانشگاه مطرح کرد به گزارش ایکن، همایش «شهید مطهری و امتداد اجتماعی حکمت و فلسفه اسلامی» صبح امروز دهم اردیبهشت ماه در مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران برگزار شد.

در این مراسم علی لاریجانی، غلامحسین ابراهیمی دینانی، غلامرضا اعوانی، رضا داوری اردکانی و احمدحسین شریفی سخن گفتند.

در ابتدای این نشست غلامحسین ابراهیمی دینانی، استاد فلسفه سخنرانی کرد که گزیده سخنان او را در ادامه می‌خوانید:

در کشور ایران فلسفه همیشه مطرح بوده است. ایران تنها کشوری است که هیچ وقت امتداد فلسفه در آن قطع نشده چه پیش از اسلام، چه بعد از اسلام. فلسفه همیشه از دوران باستان تاکنون در ایران مطرح بوده است. به همین خاطر شیخ اشراق حکیم سهروردی از حکمت خسروانی صحبت می‌کند و منظور او از حکمت خسروانی، حکمتی است که در ایران وجود داشته است. در طول تاریخ، فلسفه نشیب و فراز زیادی داشته است. زمان‌هایی مخالفان فلسفه زیاد بودند و فلسفه را در تنگنا قرار دادند ولی رشته فلسفه در ایران منقطع نشد.

شهید مطهری از فلاسفه عصر ماست. ایشان از شاگردان علامه بود و علامه سمبل فلسفه در عصر ما بود. شهید مطهری این راه را ادامه داد. کاری که مطهری انجام داد این بود که در زمان ایشان حوزه و دانشگاه از هم جدا بودند ولی شهید مطهری از کسانی بود که از حوزه با تحصیلات کامل وارد دانشگاه شد و فلسفه اسلامی را در دانشگاه مطرح کرد و از این جهت خیلی مدیون خدمات ایشان هستیم.

همانطور که گفتم فلسفه در ایران همیشه بوده و اساس زندگی هم بر فلسفه است. کسانی که با فلسفه مخالفت می‌کنند توجه ندارند خودشان با استدلال به جنگ فلسفه می‌روند. اصلاً کار فلسفه استدلال و کشف حقایق است. بنابراین کسانی که فکر می‌کنند فلسفه با دین ناسازگار است هم اشتباه می‌کنند چون فلاسفه کوشش می‌کنند عمق حقایق دین را بهتر کشف کنند. کسانی که اهل اندیشیدن هستند می‌دانند فلسفه لازم است و فلسفه عمیق فکر کردن است. خوشبختانه در ایران فلسفه همیشه وجود داشته و مرحوم مطهری یکی از شاخص‌های فلسفه بود که در عصر ما کارهای خوبی انجام داد، کتاب‌های خوبی نوشت و آثاری از ایشان بر جای مانده است.

در رابطه با موضوع این نشست هم باید عرض کنم؛ حکما عقل را به عقل نظری و عقل عملی تقسیم کردند. عقل نظری مقام تعمق و تفکر است ولی عقل عملی همان است که در زندگی به کار آید. فلسفه در عین اینکه با نظر سر و کار دارد با عقل عملی هم سر و کار دارد و عقل عملی در کردار و اخلاق و شریعت خلاصه می‌شود. شریعت عقل عملی است. بنابراین کسی که نظر خوب داشته باشد در عمل هم می‌تواند عمل درست انجام دهد. حکمت در ایران حیات مداوم داشته

در ادامه این همایش غلامرضا اعوانی، عضو فرهنگستان علوم سخنرانی کرد که خلاصه سخنان او را در ادامه می‌خوانید:

به فرموده قرآن معلم اول خود خداوند است: «عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ». اساساً اصل هستی بر علم است. خدا این مسئله را بارها در قرآن مورد تأکید قرار داده است. از طرف دیگر خدا در قرآن متاع دنیا را قلیل توصیف کرده ولی به پیامبر(ص) امر می‌کند: «وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا» یعنی بر علم و دانش من بیفزای.

همانطور که استاد دینانی اشاره کردند تنها جایی که همیشه جای حکمت بوده ایران است. گرایش های ضد حکمی در سراسر جوامع مسلمان وجود داشته و دارد ولی خوشبختانه هم قبل اسلام و هم بعد اسلام، حکمت در ایران حیات مداوم داشته است و تا زمان ما استمرار داشته است.

پیش از پرداختن به نقش شهید مطهری، اشاره کنم تمام اصلاحات اجتماعی به دست حکما انجام شده است. در تاریخ فلسفه همواره فساد رواج داشته ولی کسانی که در ابعاد مختلف به مخالفت با این فساد پرداختند حکما بودند. خود فلسفه هم نظرش اصلاح است، هم عملش اصلاح است.

حال به نقش شهید مطهری بپردازم. زمان مرحوم مطهری با ابن سینا فرق می کند. زمان سهروردی و ملاصدرا زمان دینی بود و گرایش به غرب نبود ولی زمان شهید مطهری زمان بدعت ها بود و گرایش های ضد دینی و سکولار و ضد الهی در ایران رواج داشت. آن زمان حزب توده بود که پشت آنها شوروی بود. الآن که آن وقایع را از نظر می گذرانم تصور می کنم کم نمانده بود ایران مثل افغانستان شود. از طرف دیگر گرایش های سکولار از طرف متفکران جدید زیاد بود و انواع تفکرات ضد دینی رواج پیدا کرد. از طرف دیگر با اینکه ایران مملکت شیعه بود، رضاخان ایران را سکولار کرد. آن دوره دوره ای بود که گرایش های ضد دین رواج داشت. بنابراین شهید مطهری در محیطی با گرایش های ضد دین بود که سابقه نداشت. در حوزه هم علمای قشری گرا بودند که ضد حکمت بودند و مطهری پاسخ آنها را هم می داد.

او نمونه بارز پیوند دادن علوم مختلف با حکمت بود. مسائل دانش های مختلف را روزآمد کرد و به زبان روز بیان کرد. ایشان مسائل را طوری روزآمد کرد که برای همه قابل استفاده باشد. این امر از دستاوردها و شاهکارهای ایشان است. از طرف دیگر علوم حوزوی را با دانشگاه جمع کرد. او مظهر و تجسم این وحدت بود. علوم حوزوی را به کمال داشت و از طرفی با روش دانشگاهی آشنا بود. در بیشتر مسائل معتنابه کتاب نوشته است.

یکی از خصوصیت های دیگر ایشان عدم التقاطی بودن او است. ما در اسلام تفکر التقاطی زیاد داریم. کسانی بودند که به غرب رفتند و برگشتند و خواستند اسلام را از آن نگاه تفسیر کنند. بیشتر مصلحان جهان اسلام اینگونه بودند، ولی او التقاطی نبود و سعی می کرد از موازین حکمت اسلام و حکمت دینی تجاوز نکند.

اگر او بود وضع فرهنگ ما، هم در حوزه و هم در دانشگاه به گونه دیگری بود. الآن افراط و تفریط های زیادی دیده می شود ولی اگر ایشان بود از بسیاری از این کج روی ها جلوگیری می کرد.